

SYLKIRAUHASEN TÄHYSTYS

Sylkirauhaset

Sylkirauhaset tuottavat sylkeä. Syljeneritys vähenee levossa ja iän myötä. Syljen tehtävänä on mm. suun limakalvojen kostutus ja puhdistus, ruuan nielemisen helpottaminen ja liuottimena toimiminen. Syljellä on myös bakteerien kasvua estäviä ominaisuuksia.

Ihmisellä on useita sylkirauhasia, jotka jaotellaan pieniin ja suuriin rauhasiin. Suuria sylkirauhasia on kolme paria:

- Korvasylkirauhanen korvalehden edessä ja alapuolella. Niiden tiehyet laskevat posken limakalvolle ylähampaiden tasolle.
- Leuanalussylkirauhaset alaleuan alla molemmin puolin. Niiden tiehyet laskevat alaetuhampaiden taakse.
- Kielenalussylkirauhanen suun alapohjassa. Tiehyt on yhteinen leuanalussylkirauhasten kanssa ja laskee alaetuhampaiden taakse.

Miksi tähystetään?

Joitakin korvasylkirauhasen ja leuanalussylkirauhasen sairauksista voidaan hoitaa tähystystoimenpiteillä. Yleisin syy tähystämiseksi on epäselvä sylkirauhasen turvottelu. Joissakin tapauksista löytyy sylkikivi. Rauhasen huuhtominen tähystyksen yhteydessä voi vähentää oireita merkittävästi.

Toimenpide, eli tähystys

Tähystys voidaan tehdä joko korvasylkirauhaseen tai leuanalussylkirauhaseen. Sylkirauhasen tähystystoimenpiteet tehdään yleensä paikallispuudutuksessa. Tähystin viedään sylkirauhasen tiehyeen ja sen kautta huuhdotaan rauhasa keittosuolaliuoksella. Tähystyksen yhteydessä voidaan poistaa sylkikiveä ja laittaa rauhaseseen tarvittaessa lääkkeitä, esim. kortisonia. Toimenpiteessä voi tuntua painetta ja venytystä rauhasessa.

Kotiutuminen ja toipuminen

Tähystyksen jälkeen sylkirauhanen saattaa olla turvoksissa ja aristava parin päivän ajan. Suun limakalvolla toimenpidekohdassa voi tuntua kirvelyä. Kipulääkkeenä voi tarvittaessa käyttää ilman reseptiä saatavia kipulääkkeitä (esim. parasetamolia tai ibuprofeiniä). Mikäli rauhanen on turvoksissa, sitä voi toimenpidepäivän illasta alkaen kevyesti lypsää. Korvasylkirauhasta painetaan ensin korvan alta, siten korvan edestä kohti poskea. Leuanalussylkirauhasta voi lypsää leukakulmasta kohti leuan kärkeä. Lypsämistä voi jatkaa ajoittain niin kauan kuin turvotusta kestää.

Toimenpidepäivänä ja sitä seuraavana päivänä kannattaa välttää kuumia ja mausteisia ruokia. Sen jälkeen voi syödä normaalisti. Sairausloman pituus on tarvittaessa 1-3 vrk:tta.

Mahdolliset ongelmat

Mikäli ilmenee alla mainittuja ongelmia, tulee ottaa yhteyttä toimenpiteen tehneeseen sairaalaan:

- kuumetta (yli 38 astetta)
- voimakas kipu
- lisääntyvä rauhasen turpoaminen ja punoitus
- turvotus muualla kaulalla tai suupohjassa
- märkäinen erite rauhasen tiehyestä